



شرایط فرهنگی و اجتماعی اقتصاد مقاومتی/ تفاوت های اقتصاد مقاومتی با اقتصاد ریاضتی

یک عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با بیان اینکه اقتصاد مقاومتی در اقتصادهای دیگر ظهور و بروز داشته و یا می تواند داشته ...

یک عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با بیان اینکه اقتصاد مقاومتی در اقتصادهای دیگر ظهور و بروز داشته و یا می تواند داشته باشد، گفت: اقتصاد مقاومتی به معنای اتم و اکمل در ایران اسلامی پایه گذاری شد و مبنای تئوریک آن هم براساس فرهنگ اسلام و اقتصاد اسلامی است که با الگوبری از ولایت و عدالت ناشی از مکتب اقتصادی اسلام طراحی شده است.

به گزارش خبرنگار مهر، مبنای تئوریک اقتصاد مقاومتی چیست؟ آیا اقتصاد مقاومتی یک نظریه اقتصادی جدید است؟ شرایط فرهنگی پیش برنده اقتصاد مقاومتی چیست؟ در گفتگو با حجت الاسلام والمسلمین ناصر جهانیان، عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، ابعادی از بحث اقتصاد مقاومتی بررسی شد که اکنون از نظر شما می گذرد.

اقتصاد مقاومتی، تعبیر جدیدی است که میدعی آن مقام معظم رهبری است. اقتصاد مقاومتی در طول تاریخ در تمدنهای مختلف وجود داشته است و در قرن بیستم راهبرد سوسیالیستی شوروی سابق بود. مسئولان شوروی سابق سعی کردند با توجه به عدالت مد نظرشان هم رشد داشته باشند و تا حدودی هم عدالت سوسیالیستی را پیاده کردند و حتی توانستند آلمان را شکست دهند.

تعبیر اقتصاد مقاومتی جدید است اما محتوای آن در طول تاریخ و در دورههای اخیر در برخی از کشورها وجود داشت. مثلاً کره شمالی با وجود اینکه نتوانست به رشد و توسعه برسد اما خود را با اقتصاد مقاومتی در مقابل نیروهای امپریالیستی و استکباری حفظ کرد.

مقام معظم رهبری چهره کامل و اتم اقتصاد مقاومتی را با توجه به اقتصاد اسلامی که در ایران اسلامی وجود دارد مطرح کرده است که می خواهد در مقابل استکبار بایستد. اقتصاد ایران هم می خواهد رشد داشته باشد و هم اینکه در مقابل نیروهای استکباری بایستد. پس این نکته مهمی است که اقتصاد مقاومتی به معنای اتم و اکمل در ایران اسلامی پایه گذاری شد و مبنای تئوریک آن هم براساس فرهنگ اسلام و اقتصاد اسلامی است که با الگوبری از ولایت و عدالت ناشی از مکتب اقتصادی اسلام طراحی شده است. مباحث اخلاقی اقتصاد اسلامی مثل حق طلبی، رعایت انصاف، مواسات و تقوا و کار برای خدا، ثروت خیر است، نیروی کار دارای ارزش است، باید به عهد و پیمان پای بند باشیم، باید انصاف را رعایت کرد، زهد و پارسایی و قناعت را باید رعایت کرد و ... باعث قوام جامعه است.

اهداف اقتصاد مقاومتی دقیقاً مبتنی بر اهداف اقتصاد اسلامی و مکتب اقتصاد اسلامی است که معنویت، امنیت، پیشرفت، عدالت و ایجاد نظم نوین بین الملل اسلامی جزو این اهداف است. معنویت باعث می شود که انگیزه جهاد و مقاومت افزایش پیدا کند. امنیت باعث می شود که نظم لازم برای حرکت نظام اقتصادی فراهم شود. پیشرفت هم باعث می شود که امکان عقب ماندگی (در شرایط تحریم) کاهش پیدا کند. همچنین امکان تضعیف در برابر دشمن هم به شدت کاهش پیدا می کند. عدالت باعث می شود که تعهد مردم به نظام و همچنین مقاومت مردم در یک نظام عادلانه مسلماً افزایش پیدا می کند. پنجمین هدف اقتصاد مقاومتی که با اقتصاد اسلامی هماهنگ است امن کردن محیط نظام اقتصادی اسلامی است یعنی محیط اطراف اقتصاد ایران را باید از طرق مختلفی که در سیاستهای ابلاغی هم مطرح شده است، امن کرد.

مثلاً اینکه با همسایگان اقتصاد هماهنگ و شکوفایی داشت و با قراردادهای بین المللی سعی کنیم از امکاناتش استفاده کنیم که موجب افزایش سیستم خارجی نظام اقتصاد اسلامی ایرانی است.

الگوی اسلامی اقتصاد مقاومتی نظریه جدید است اما با توجه به آنچه که گفته شد اقتصاد مقاومتی الگوهای سوسیالیستی هم دارد و حتی ممکن است الگوهای سرمایه داری هم داشته باشد می توان در تاریخ جست و جو کرد و نمونه هایی را برای آن پیدا کرد. برخی از کشورهایی که در مقابل دشمنانشان ایستادگی کردند می توان به عنوان نمونه هایی از اقتصاد مقاومتی معرفی کرد.

با توجه به اینکه سه نظام اقتصادی؛ اسلامی، سرمایه داری و سوسیالیستی وجود دارد سه گونه اقتصاد مقاومتی وجود خواهد داشت ولی اتم و اکمل و کامل ترین مدل آن آن اقتصاد مقاومتی مبتنی بر اسلام است.

واضح است اقتصاد مقاومتی با وجود دشمن خارجی شکل می گیرد و در مقابل از دشمن خارجی، می خواهد رشد و پیشرفت و عدالت و رفاه را به ارمغان بیاورد. اما اقتصاد ریاضتی کاری به دشمن ندارد و نسبت به دشمن بی تفاوت است. فرض کنید که کشورهای اروپایی، دشمنی ندارند اما نوعی اقتصاد خاصی براساس کاهش هزینه های دولت و افزایش مالیاتها و ... طراحی شده که به آن اقتصاد ریاضتی می گویند. این نوع اقتصاد اصلاً کاری به این ندارند که با دشمنی مواجه هستند یا نه؟ اقتصاد مقاومتی می خواهد سیستم را در مقابل دشمن حفظ کند. رشد دهد و حتی عدالت را هم تأمین کند. نظام بین المللی و اختصاصی ایرانی را آرام سازی کند و با خود سازگار کند. در عین حال هم اگر اسلامی هم باشد می خواهد با انگیزه های جهادی

و با معنویت، مقاومت را افزایش دهد. پس تفاوت اساسی و عمده بین اقتصاد مقاومتی و ریاضتی وجود دارد. همان طور که مقام معظم رهبری فرمودند شرایط فرهنگی اجرای اقتصاد مقاومتی این است که اولاً اقتصاد مقاومتی برای مردم تبیین شود و خصوصاً نخبگان این تلقی را قبول کنند. دوم اینکه مبانی اخلاقی (تقوا، کار برای خدا، خیر بودن ثروت، ارزشمند بودن کار، پای بندی به عهد و پیمان، رعایت انصاف، حق طلبی و زهد و پارسایی هم داشته باشیم و ...) به صورت گفتمان ترویج شود. سوم اینکه توجه داشته باشیم به طور کلی مجموعاً از نوعی فرهنگ مقاومت که از فرهنگ پیامبر گرامی اسلام (ص) و ائمه (ع) و از عدالتی که آنها ترویج کردند پیروی می کند آنرا هم به فرهنگ مقاومت مبتنی بر ولایت و عدالت ترویج کنیم. چهارم اینکه مبانی اجتماعی اقتصاد مقاومتی این است که الگوی مصرف را درست کنیم. لازمه این کار این است که با اسراف کنندگان، با اسراف و مصرف گرایی و تجمل گرایی به شدت مخالفت کرد و مسئولان رده بالا، دولت، صدا و سیما و معلمان و گروه های مرجع مبانی اجتماعی اقتصاد مقاومتی را ترویج کنند و اقدامات لازم را برای فرهنگسازی انجام دهند.

اقتصاد مقاومتی مبتنی بر عزتمندی است و امنیت اقتصادی داخلی و اقتصادی خارجی را فراهم می کند. امنیت اقتصادی دولت را تأمین می کند و برای تولید کالاهای استراتژیک و راهبردی سرمایه گذاری می کند. اقتصاد مقاومتی سعی می کند اینها را در جامعه تولید کند. همچنین سعی می کند نرخ رشد اقتصادی سازگار که کمتر از رشد اقتصادی همسایگان است را فراهم کند تا از این طریق قدرت اقتصادی او در مقابل همسایگان و دشمنان خارجی تضعیف نشود. از این جهت اقتصاد مقاومتی رابطه مستقیم با استقلال دارد.